

NAUCZYCIELSKIE I UŚWIĘCAJĄCE ZADANIE KOŚCIOŁA

KOŚCIÓŁ I PRAWO 15(28) 2026, nr 1, s. 57-62

DOI: <https://doi.org/10.18290/kip2026.4>

Józef Krzywda

NIEZBYWALNE PRAWO I OBOWIĄZEK KOŚCIOŁA DO GŁOSZENIA EWANGELII WSZYSTKIM LUDZIOM

WPROWADZENIE

Kościół Chrystusowy, nawet gdyby przyjąć hipotetyczną tezę, iż nie otrzymał od Chrystusa formalnego mandatu misyjnego w brzmieniu: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im Chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” (Mt 28, 19)¹, nauczał i naucza zgodnie z zasadą przypomnianą przez Sobór Watykański II, iż: „...owa jedyna prawdziwa religia przechowuje się w Kościele katolickim i apostoelskim, któremu Pan Jezus powierzył zadanie rozszerzania jej na wszystkich ludzi, mówiąc Apostołom: ‘Idźcie tedy i nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego, ucząc je zachowywać wszystko, cokolwiek wam nakazałem’ (Mt 28, 19-20)”². Ów nakaz, wypowiedziany przez Chrystusa, tuż przed

KS. PROF. DR HAB. JÓZEF KRZYWDA CM – Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie; adres do korespondencji: ul. Kanonicza 25, 31-002 Kraków, Polska; e-mail: jozefkrzywda@misjonarze.pl; <https://orcid.org/0000-0002-8369-3257>

¹ *Declaratio De Jesu Christi atque Ecclesiae unicitate et universalitate salvifica „Euntes ergo docete omnes gentes baptisantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis (Mt 28, 19-20)”*, w: *Congragatio pro Doctrina Fidei, Documenta inde a Concilio Vaticano Secundo expleto edita (1966-2005)*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2006.

² *Sacrosanctum Concilium Oecumenicum Vaticanum II, Declaratio de libertate religiosa de iure personae et communitatum ad libertatem socialem et civilem in re religiosa Dignitatis humanae (07.12.1965)*, AAS 58 (1966), s. 929-46; tekst polski w: Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje (tekst łacińsko-polski)*, Éditions du dialogue, Artykuły w czasopiśmie dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

wniebowstąpieniem, posiada charakter szczególnego polecenia, które Apostołowie i rodzący się Kościół przyjął, i uznał za swe prawo oraz obowiązek, celem kontynuacji Boskiej misji Chrystusa.

1. ŹRÓDŁO PRAWA I OBOWIĄZKU KOŚCIOŁA W GŁOSZENIU EWANGELII WSZYSTKIM NARODOM

Nawiązując do słów Wstępu, należy stwierdzić, iż prawo, a zarazem obowiązek głoszenia Ewangelii wszystkim narodom przez Apostołów, a następnie przez ich uczniów, ma swoje źródło w posłannictwie samego Chrystusa. W związku z powyższym należy ze szczególną uwagą uwydatnić fakt, iż Chrystus, zanim wypowiedział ów nakaz (*mandatum*), oświadczył: „Dana Mi jest wszelka władza w niebie i na ziemi”. Rzecz znamienna, że oświadczenie to wypowiedział Chrystus po raz pierwszy w trakcie swojego nauczania w szczególnym momencie swego życia: tuż przed odejściem do Swego Ojca. Rzec można, iż tym oświadczeniem, mówiącym o otrzymanej władzy, Chrystus legitymizował ów nakaz, dając do zrozumienia Apostołom, że otrzymują ten mandat właśnie łącznie z Jego „wszelką władzą”, jaką otrzymał od Ojca, która zawierała w sobie owo prawo i obowiązek nauczania wszystkich narodów. Trzeba również zaznaczyć, że nakaz ów, został wzmocniony słowami: „Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20). Zauważyć należy nadto, iż zapewniona przez Jezusa Apostołom obecność, czyli towarzyszenie im w apostołstwie do skończenia świata, dawała im dodatkowe poczucie animuszu i odwagi w kontynuacji Jego misji.

Paris 1967, 1, Wstęp, s. 403. Szerzej zob. *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus* (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski: *Kodeks Prawa Kanonicznego promulgowany przez papieża Jana Pawła II w dniu 25 stycznia 1983 roku*. Stan prawny na dzień 18 maja 2022 roku. Zaktualizowany przekład na język polski, Pallottinum, Poznań 2022, Księga III – „Nauczycielskie zadanie Kościoła”. Zob. także Pawluk 2002; Kaleta 2023; Beal, Coriden, i Green 2000.

2. STAŁOŚĆ I WIERNOŚĆ W DZIELE GŁOSZENIA EWANGELII

Aby Ewangelia mogła być głoszona wszystkim narodom, nie mogła być (co wynikało z logiki treści nakazu) ograniczona przestrzennie i czasowo. Nakaz jej głoszenia musiał zatem otrzymać szczególną pieczęć – pieczęć w postaci „sukcesji apostołowskiej”, czyli prawa przekazywania jej ich następcom [Krzywda 2008; Tenże 2019, 2361-364]. Tak więc oświadczenie Chrystusa o swej „Boskiej władzy”, wypowiedziane przed nakazem nauczania wszystkich narodów, dawało Apostołom poczucie i pewność o słuszności i konieczności kontynuacji Jego dzieła.

3. STOSUNEK KOŚCIOŁA WZGLĘDEM OSÓB I INSTYTUCJI GŁOSZĄCYCH SPRZECZNE Z NAUKĄ EWANGELII ZASADY

Przyjęty przez Apostołów od Chrystusa obowiązek głoszenia Ewangelii wszystkim narodom, zawiera w sobie *implicite* obowiązek ustosunkowania się Kościoła do osób i instytucji, głoszących sprzeczne z Ewangelią teorie i zasady. Warto odnotować, iż odrzucenie błędnych teorii i zasad, może przyjmując zasadniczo dwie formy: formę zwyczajnego ich odrzucenia oraz bardziej radykalną: formalnego potępienia, zwłaszcza jeśli głoszeniu błędów towarzyszy atak na zasady Ewangelii. Nie do pomyślenia jest bowiem stosowanie formy konkurencyjności między głoszoną PRAWDĄ Ewangelii, a teoriami, roszcującymi sobie prawo do rywalizacji. Kwestię tę jasno i stanowczo określa Katechizm Kościoła Katolickiego, wypowiadający się na temat autentycznej interpretacji słowa Bożego³.

4. PRAWO I OBOWIĄZEK UZNANIA I PRZYJĘCIA GŁOSZONEJ PRZEZ KOŚCIÓŁ EWANGELII

Konsekwencją głoszonych przez Kościół prawd i zasad wiary jest obowiązek ze strony wiernych: poznania, zgłębiania oraz przyjęcia ich, celem

³ *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Pallottinum, Poznań 1994, nr 100.

kształtowania wedle ich wymogów chrześcijańskiego życia⁴. Tu jawi się jednak pewna ważna i delikatna kwestia: mianowicie stosunku Kościoła do niechrześcijańskich religii, o czym Ojcowie Soboru debatowali i rozstrzygnęli w deklaracji *Nostra aetate*⁵. Stwierdzenie bowiem, jakie deklaracja zawiera, że: „Kościół katolicki nie odrzuca niczego z tego, co w religiach owych jest prawdziwe i święte” [...], głosi jednak i obowiązany jest głosić bez przerwy Chrystusa, który jest ‘drogą, prawdą i życiem’ (J 14, 6), w którym ludzie znajdują pełnię życia religijnego i w którym Bóg wszystko z sobą pojednał” (NE 2). Wezwanie, jakie w związku z tym kierują Ojcowie Soboru do wiernych Kościoła, jest jasne i zdecydowane, aby „[...] z roztropnością i miłością przez rozmowy i współpracę z wyznawcami innych religii, dając świadectwo wiary i życia chrześcijańskiego, uznawali, przechowywali i wspierali owe dobra duchowe i moralne, a także wartości społeczno-kulturalne, które u tamtych się znajdują” (NE 2).

5. SZCZEGÓLNE PRAWO I OBOWIĄZEK KOŚCIOŁA DO APOSTOLSTWA EWANGELII

Nakaz Chrystusa – „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody...” – upoważniał i zobowiązywał, i nadal upoważnia oraz zobowiązuje Kościół do apostołstwa. Pierwszym wyrazem pełnego zrozumienia tego nakazu była reakcja i wyrażone stanowisko Apostołów na zakaz, jaki spotkał ich ze strony Sanhedrynu, zakazano im bowiem: „[...] w ogóle przemawiać i nauczać w imię Jezusa, lecz Piotr i Jan odpowiedzieli: «Rozsądźcie czy słuszne jest w oczach Bożych bardziej słuchać was niż Boga? Bo my nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli» (Dz 4, 18-20)”. Odpowiedź Piotra i Jana na zakaz Sanhedrynu była niewątpliwie odpowiedzią wszystkich Apostołów, którym przewodzili Piotr i Jan, która też stała się wzorcowym stanowiskiem dla następców Apostołów i w ogóle Kościoła; stanowiskiem, które Kościół wiernie wypełnia.

⁴ Tamże, nr 94-95; Sobór Watykański II, *Constitutio dogmatica de Divina revelatione Dei Verbum* (18.11.1965), AAS 58 (1966), s. 817-35, nr 8; Tenże, *Constitutio pastoralis de Ecclesia in mundo huius temporis Gaudium et spes* (07.12.1965), AAS 58 (1966), s. 1025-115, nr 62; por. *Dei Verbum*, nr 23-24.

⁵ Tenże, *Declaratio de Ecclesiae habitudine ad religiones non-christianas Nostra aetate* (28.10.1965), AAS 58 (1966), s. 740-44 [dalej: NE].

ZAKOŃCZENIE

Wypada w końcowym wniosku uwydatnić i podkreślić podstawową Boską prawdę: istotnym przedmiotem nauczania Chrystusa było i pozostaje: całkowite i pełne przybliżenie człowiekowi Boga i Jego królestwa oraz to, że królestwo Boże jest przeznaczeniem każdego człowieka – to po pierwsze; po drugie: wykazanie na podstawie ostatniego rozkazu (raczej nakazu – *mandatum*) Chrystusa, w brzmieniu „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody [...]”, że Apostołowie otrzymali prawo i obowiązek kontynuacji misji Chrystusa, aż do skończenia świata. Upoważnienie to – jak wynika z treści rozważań – jest podstawą tej działalności Apostołów i uczniów Chrystusa.

PIŚMIENNICTWO

- Beal, John P., James A. Coriden, i Thomas J. Green (red.). 2000. *New Commentary on the Code of Canon Law*. Paulist Press.
- Kaleta, Paweł. 2023. *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*. T. III/1: *Księga III. Nauczycielskie zadanie Kościoła*. Poznań: Pallottinum.
- Krzywda, Józef. 2008. *Prymat papieski i Kolegium biskupów w świetle nauki Vaticanum II*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej.
- Krzywda, Józef. 2019. „Prymat papieski.” W *Leksykon Prawa Kanonicznego*, red. Mirosław Sitarz, 2361-364. Lublin: Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Pawłuk, Tadeusz. 2002. *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*. T. 2. Olsztyn: Wydawnictwo. Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne.

Niezbywalne prawo i obowiązek Kościoła do głoszenia Ewangelii wszystkim ludziom

Abstrakt

Przedmiotem artykułu jest opis istotnego i fundamentalnego prawa i obowiązku Kościoła do głoszenia Ewangelii, które otrzymali Apostołowie od Chrystusa, które też domaga się kontynuacji Jego misji. Konsekwencją zaś tego prawa i obowiązku jest uznanie i przyjęcia przez wiernych nauki Ewangelii, głoszonej przez Kościół wszystkim narodom, jak to wynika z samej treści mandatu Chrystusa. W związku z powyższym – jak należy wnioskować – Kościołowi przysługuje szczególne i niezbywalne prawo Kościoła do apostołstwa.

Słowa kluczowe: Ewangelia; Kościół katolicki; Katechizm Kościoła Katolickiego; religie niechrześcijańskie; nakaz Chrystusa.

The Inalienable Right and Duty of the Church to Proclaim the Gospel to All People**Abstract**

The subject of the article is a description of the essential and fundamental right and duty of the Church to proclaim the Gospel, which the Apostles received from Christ and which also calls for the continuation of His mission. A consequence of this right and duty is the recognition and acceptance by the faithful of the teaching of the Gospel proclaimed by the Church to all nations, as follows from the very content of Christ's mandate. From the above, as should be concluded, the Church possesses a special and inalienable right to the apostolate.

Keywords: Gospel; Catholic Church; Catechism of the Catholic Church; non-Christian religions; commandment of Christ.

Information about Author: REV. PROF. DR. HABIL. JÓZEF KRZYWDA CM – The Pontifical University of John Paul II in Krakow; correspondence address: ul. Kanonicza 25, 31-002 Kraków, Poland; e-mail: jozefkrzywda@misjonarze.pl; <https://orcid.org/0000-0002-8369-3257>